

Голюк О. Використання потенціалу соціальних Інтернет-мереж у взаємодії педагогів з родинами вихованців у контексті освітніх інновацій / О. Голюк // Актуальні проблеми дошкільної та початкової освіти в контексті європейських освітніх стратегій : збірник матеріалів науково-практичної конференції викладачів і студентів інституту педагогіки, психології і мистецтв, 9-11 квітня 2014 р., м. Вінниця / за ред. Г. С. Тарасенко ; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, інститут педагогіки, психології і мистецтв. – Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2014. – Вип. 3. – С. 47-50.

*Оксана Голюк,
м.Вінниця, Україна,
Вінницький державний педагогічний
університет ім. М.Коцюбинського*

ВИКОРИСТАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ СОЦІАЛЬНИХ ІНТЕРНЕТ-МЕРЕЖ У ВЗАЄМОДІЇ ПЕДАГОГІВ З РОДИНАМИ ВИХОВАНЦІВ У КОНТЕКСТІ ОСВІТНІХ ІННОВАЦІЙ

Новітні інформаційні і комунікаційні технології стрімкими темпами упроваджуються в різні сфери суспільного життя, істотно перебудовують його практику, стають невід'ємною частиною сучасної культури, в тому числі й у сфері освіти. Спираючись на всевітню мережу Інтернет, телекомунікаційні мережі та інтелектуальні комп'ютерні системи, зазначені технології відкривають перед новими поколіннями колосальні можливості вільного пошуку, обміну і розповсюдження будь-якої інформації у всьому світі, яка характеризується різноманітністю джерел, ґрунтується на глобальній інформаційній інфраструктурі та охоплюють такі сфери людської діяльності, як наука і техніка, політика і економіка, культура і освіта. Саме тому інформаційна грамотність і культура стали запорукою успішної діяльності сучасної людини.

Глобальні зміни, які нерозривно пов'язані з процесом інформатизації, диктують нові завдання і пред'являють нові вимоги до всіх учасників навчально-виховного процесу, які покликані підготувати дитину до життя в сучасному інформаційному світі, допомогти їй зайняти гідне місце в ньому. А значить, педагогам усіх освітніх установ необхідно докласти чималих зусиль, щоб спеціальним чином організувати комунікаційно-інформаційний простір, створювати потрібне інформаційне середовище для формування не тільки у дітей, але й у їх батьків нової світоглядної позиції.

Психолого-педагогічні основи сучасних змін в системі освіти, заснованих на останніх досягненнях науки і техніки в області інформаційних, комп'ютерних та телекомунікаційних технологій, було проаналізовано в роботах Б.Гершунського, Я.Ваграменко, В.Лаптева, М.Лапчика, Є.Полат та ін. В працях В.Беспалько, В.Кларина, Л.Подимової, В.Сластьоніна, О.Уварова та ін. розкрито тенденції переходу від традиційної до інноваційної освіти. Можливості використання нових інформаційних технологій в освітньому процесі досліджено в роботах С.Бешенкова, С.Григор'єва, О.Кузнецова, С.Панюкової, О.Тихонова, О.Уварова та ін.

Питання щодо використання Інтернет-технологій знайшли віддзеркалення, головним чином, у довідкових виданнях. У дослідженнях В.Байкова,

О.Карелової, О.Могильова, О.Тихонова та ін. обґрунтовано, що Інтернет-технології можуть бути застосовані як наочний, доступний засіб навчання.

Активне дослідження проблеми ролі та значення Інтернету в рамках педагогічної науки сьогодні здійснюється багатьма науковцями (С.Агапов, М.Горюнова, М.Лебедева, О.Андрєєв, М.Бухаркіна, М.Моїсеєва, М.Кісіль, М.Нежурина, Н.Опар, О.Кущенко, Г.Онкович, І.Піголенко та ін.). Значне місце в працях сучасних педагогів належить дослідженню педагогічної взаємодії за допомогою Інтернет-комунікацій (С.Барнес, Н.Волкова, О.Майборода, Є.Манушин, І.Розіна, С.Русakov, А.Уваров). Однак, не дивлячись на підвищений інтерес представників педагогічної теорії і практики до можливостей всесвітньої мережі Інтернет як засобу отримання інформації, засобу спілкування і навчання, не достатньо вивченими залишаються питання використання потенціалу соціальних Інтернет-мереж, зокрема у взаємодії педагогів з родинами вихованців.

З впровадженням в освітні процеси нових інформаційно-комунікаційних технологій стає очевидно, що традиційна «педагогічна» модель повинна зазнавати істотні зміни. Мережа Інтернет поступово перетворюється на ресурс, який дозволяє вирішувати нові педагогічні завдання, реалізовувати нові форми педагогічної діяльності. Сучасній людині, а тим більше педагогу, вихователю, потрібно не тільки уміти шукати інформацію, але й використовувати в своїй практиці комунікаційні можливості Інтернет (мережеві комунікації), що дасть можливість отримати нову якість освітньо-виховного процесу, пов'язаного з неформальними комунікаціями на основі повного доступу до аудіо-, відео-, графічної ті текстової інформації всіх учасників навчання і виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку.

Загалом поняття «комунікація» (за В.Далем) – це повідомлення, шляхи, дороги, засоби зв'язку (а в загальному сенсі – це обмін інформацією між індивідами); мережева – орієнтована на роботу масових користувачів у глобальних мережах. Таким чином мережеві комунікації виступають засобом обміну інформацією через Інтернет. Вони дозволяють вирішувати повсякденні завдання, здійснювати навчання, збирати і зберігати необхідну інформацію тощо, використовуючи засоби мережі Інтернет. Мережеві комунікації сприяють підвищенню рівня інформаційної культури, розвитку комунікативних навичок, самовираженню, самоосвіті й постійному обміну досвідом.

О.Кущенко, досліджуючи теоретичні та методичні засади формування культури Інтернет-комунікації майбутніх учителів засобами інформаційно-комунікаційних технологій, визначає поняття «Інтернет-комунікація» як взаємодію людей за допомогою глобального комп'ютерного Інтернет-середовища з метою взаємообміну інформацією, роботи з інформацією, наявною в Інтернет-джерелах (пошук, аналіз, презентація, оформлення та ін.), що сприяє самовдосконаленню особистості, збагаченню її особистісної культури. Під культурою Інтернет-комунікації науковець розуміє інтегральне особистісне утворення, складник загальної професійної культури вчителя, що відображає рівень оволодіння знаннями, зокрема, в рамках глобального комп'ютерного Інтернет-середовища, технологіями й етичними нормами

взаємообміну інформацією, уміннями та навичками взаємодії в комп'ютерних мережах і використання їх у практичній діяльності відповідно до власних ціннісних установок та орієнтацій. Важливими для нашого дослідження є й компоненти культури Інтернет-комунікації, виокремлені О.Кущенко, а саме: культура пошуку інформації в мережі Інтернет (комунікація «людина – комп'ютер») та культура мовлення в мережі Інтернет (культура комунікації засобами електронної пошти, чату, форуму, телеконференції) (комунікація «людина – комп'ютер – людина»), її складники (цілі й мотиви, знання, процедурно-технологічні й комунікативні вміння, рефлексія) [2, 10].

До класичних форм мережевих комунікацій відносять електронну пошту, списки розсилки, чат («дружня розмова, бесіда, базікання» – он-лайн-спілкування), форум («вільна дискусія», спілкування в офф-лайн), теле- і відеоконференції («обговорення на відстані»). Перераховані форми мережевих комунікацій міцно завоювали своє місце в Інтернеті, але в даний час на зміну їм пришли вже принципово нові соціальні сервіси мережевих комунікацій, які засновані на організації взаємодії «людина-людина», а не «людина-інформація».

Соціальна мережа (від англ. social networking service) - платформа, онлайн-сервіс або веб-сайт, призначені для побудови, відображення і організації соціальних взаємин. У звичайному значенні цього слова соціальна мережа є співтовариством людей, знайомих між собою і зв'язаних загальними інтересами, загальною справою або чимось іншим. У Інтернеті соціальна мережа - це сервіс, платформа для взаємодії людей в групі [1].

Сучасні соціальні мережі можна поділити на три групи: фото/відео хостинги, де спілкування відбувається за допомогою коментарів, які залишають користувачі; тематичні соціальні мережі, які мають тематичну спрямованість спілкування (за професійними інтересами, за певними вподобаннями тощо); масові соціальні мережі, створені для будь-якого Інтернет-користувача, який має змогу спілкуватися на вільно обрану тему (тематична спрямованість відсутня).

Кожна соціальна мережа має свої особливості і свою цільову аудиторію. Однак є й спільні особливості стосовно стилю спілкування в них, який змінився у бік скорочення та лаконічності висловлювань, що відповідає швидким темпам сучасного життя. В соціальних мережах, форумах, електронній пошті, програмах для переговорів (Skype, ICQ) побутує особливий стиль мовлення, який характеризується специфічними термінами, скороченнями, "смайлами", перемешується посиланнями, цитатами, вставками та іншими засобами передавання інформації.

Найбільш популярними за останні роки стали масові соціальні мережі (Vkontakte.ru, Odnoklassniki.ru, МойМир@Mail.ru, Facebook та ін.). Майже 90% батьків дітей дошкільного та молодшого шкільного віку, будучи активними користувачами тієї чи іншої соціальної мережі, все більше часу проводять у віртуальному світі. Не вдаючись до аналізу негативних наслідків такого становища, зазначимо, що сучасний педагог має бути готовим до використання потужного позитивного потенціалу соціальних мереж для організації ефективної взаємодії з родинами своїх вихованців. Така взаємодія може відбуватися шляхом

безпосереднього особистісного спілкування з педагога-вихователя з батьками; розміщення необхідної інформації на власній сторінці в соціальній мережі; створення групи (відкритого або закритого типу), яка б об'єднувала працівників освітнього закладу та членів родини вихованців.

Індивідуальне спілкування педагога і батьків з використанням функції «особистісне повідомлення» дозволяє здійснити оперативний обмін інформацією. Кожен з учасників педагогічного процесу має можливість задати запитання, отримати консультацію, пораду, поділитися проблемами, дізнатися певну інформацію про власну дитину тощо.

Інформація, яку розміщує педагог на власній сторінці в соціальній мережі виступає показником культури Інтернет-комунікації. Він може розмістити (за бажанням) своє педагогічне портфоліо (віртуальний портрет), в якому представити необхідні дані про себе, про свій досвід роботи, своє педагогічне кредо, погляди, інтереси, уподобання, цілі, фото-, відеоматеріал, корисні посилання на педагогічні джерела тощо.

Найбільш дієвою формою співпраці педагога з родинами, на нашу думку, є створення групи закритого типу. Інформаційна структура та архітектура групи формується довільним чином на основі поставлених цілей, функцій, які вона покликана виконувати та ін. Так, її компонентами можуть бути:

1. Теми для обговорень, де педагоги і батьки можуть здійснювати обмін думками, вести дискусії, висувати і обговорювати пропозиції в режимі он-лайн або офф-лайн.

Окремі теми можуть вести конкретні спеціалісти (методист, психолог, медичний працівник, голова батьківського комітету та ін.).

2. Різноманітні освітні ресурси, які можуть бути представлені в наступних форматах: HTML-текст; посилання на конкретне джерело (статтю в журналі, книгу тощо); закачаний файл (будь-який файл, який педагог закачав для використання всіма учасниками групи); Web-посилання; Web-сторінка; зовнішня програма тощо.

3. Спеціально створена інформація, що включає не тільки текст, але й графічні зображення, анімацію, звук і відео фрагменти.

4. Контактна інформація (працівників навчальних закладів, інших освітніх установ, членів батьківського комітету, телефон довіри тощо).

5. Стіна оголошень, відкритих і анонімних опитувань з можливістю коментувати їх.

6. Фотоальбоми, відеоальбоми, аудіо-колекції тощо.

Можливість інтерактивності в життєдіяльності групи сприяє формуванню у всіх її учасників комунікативних навичок, культури спілкування, що передбачає уміння стисло і чітко формулювати власні думки, терпимо ставитися до думки партнерів, здатність вести дискусію, аргументовано викладати свою точку зору, а також чути і поважати думку партнера.

Отже, оперативність, швидкість, доступність комунікації соціальних мереж дозволяють використовувати Інтернет як засіб підвищення ефективності взаємодії педагогів з родинами вихованців. Тому врахування перспектив,

можливостей, а також змін, які привносить у сучасну освіту всесвітня мережа Інтернет, є одним з актуальних завдань педагогічної науки і практики.

Література:

1. Елманова Н. Web-порталы: назначение, преимущества, особенности и средства [Электронный ресурс] / Н. Елманова // КомпьютерПресс – 2002. – № 6. – Режим доступа: <http://www.compress.ru/Article.aspx?id=10962>
2. Кущенко О.С. Формування культури Інтернет-комунікації майбутніх учителів засобами інформаційно-комунікаційних технологій: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04 / О.С.Кущенко; Класичний приватний університет. — Запоріжжя, 2008. — 23 с.